

Ženský prostor a sebevyjádření

Kontext a důsledky tematiky 1. vlny

- Rošíření vzdělání a práv otevřelo ženám nové obzory: zamýšlení o světě, o sobě, o vztahu mezi pohlavími
- Rozdílnost vs. stejnost pohlaví: hledání sebevyjádření a vlastního prostoru založeno hlavně na argumentu rozdílnosti (problém argumentace Woolf: představuje si vývoj ke stejnosti) *(pokrač.)*

(pokrač.)

- Vznik feministického vědomí už v 19. stol: nerovnost se vztahuje na ženy jako na skupinu; nerovnost udržována společenskou strukturou (vizte kursy genderové struktury společnosti)

Oblasti ženské aktivity spojené s feminist. vědomím:

- Počátky (19.stol, shrnutí): vzdělání, mravní osvěta, charitativní činnost, protialkoholní hnutí, protiotrokářské hnutí, národní hnutí, ale také např.
- Literatura a kultura obecně
- Profese
- Mírové hnutí (hl. 2. pol. 20. stol.)
- Reprodukční práva (hl. 2. pol. 20. stol.)

Virginia Woolf

- Alegorie
- (Předchozí text:) Ženské myšlení se vždy musí ohlížet na mužskou autoritu
- Institucionální zábrany ženskému vzdělání a tím vlastnímu intelektuálnímu a ekonomickému rozvoji (přenos bohatství z otce na syna) *(pokrač.)*

(pokrač.)

- Ženy vždy objektem zájmu mužů: obraz žen ve společnosti a o sobě vytvářený mysliteli - muži (žena a beletrie)
- Ženy také zrcadlem mužů
- Dosavadní psaní o ženách odráží předsudky (“zlost”)
- Aby se ženy a jejich myšlení zbavilo závislosti na mužích: ekonomická nezávislost (vlastní pokoj, stálý příjem) *(pokrač.)*

(pokrač.)

- Ekonomická nezávislost důležitější než hlasovací právo, protože poskytuje skutečnou rovnost
- Woolf je elitářská, emancipaci žen vidí ze své privilegované, intelektuální vrstvy
- U nižších vrstev vidí rovnoprávnost pouze jako přiblížení se žen mužům (budou vykonávat stejné manuální profese)

Ženský prostor a sebevyjádření v kultuře

- Vědomí, že ženy byly vyloučeny z utváření kánonu národních kultur (alespon západních - již Woolf)
- Hledání historie psaní žen, podílu žen na kultuře, specificky ženských forem, tematiky, metafor, jazyka atd. (už od konce 19. stol.: feministické utopie)

České země

- Ženská tvořivost spojená s národním obrozením (literatura politickým médiem)
- Charitativní a osvětová činnost (v Rak.-Uhersku zakázaná činnost politických spolků po 1848)
- 1. republika: snahy o zrovnoprávnění spíše průnikem do “mužských” profesí (zatím ale nedostatek výzkumu)
- Po nástupu socialismu: útlum samostatného ženského sebevyjádření, pouze sporadicky (60. léta), postupné oživení až v 90. letech

Postavení žen a feminismu za českého státního socialismu

- V roce 1948 zrušeny všechny ženské organizace. Český svaz žen byl jedinou oficiální ženskou organizací až do roku 1990 a člen Národní fronty.
- Nazýván též “prodlouženou rukou KSČ”.
- Feminismus považován za buržoazní ideologii, která tříští úsilí třídního boje a cílů dělnické třídy (viz definice feminismu v *Malé československé encyklopedii*, 1984-1987).
- Komunistická vláda a propaganda zdůrazňovala emancipaci žen, avšak tato proběhla jen částečně ve veřejné sféře, sféra soukromá příliš zasažena nebyla (i když i tam se politika státu musela projevit).

Feministický aktivismus a ženské prostory po r. 1989

- H. Hašková, A. Křížková, M. Linková (eds) *Mnohohlasem: Vyjednávání ženských prostorů po roce 1989*. Praha: Sociologický ústav, 2006.
- Témata: trh práce, média, politika, vzdělání a věda, umění, radikální aktivismus, církve, sexuální a genderová identita (transgender), romské ženy